

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Roterijstraat (Wielsbeke, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017C16

Maart-april 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Clara Thys, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Onderzoeksopdracht	7
1.2.1 Onderzoekskader	7
1.2.2 Juridische context	7
1.2.3 Randvoorwaarden	7
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	8
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	9
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	12
1.2.6.1 <i>Methode</i>	12
1.2.6.2 <i>Fysisch geografische situatie</i>	12
1.2.6.3 <i>Bekende archeologische vindplaatsen</i>	12
1.2.6.4 <i>Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader</i>	12
1.2.6.5 <i>Verstoringshistoriek</i>	13
1.3 Assessmentrapport	14
1.3.1 Ruimtelijke situering	14
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens.....	15
1.3.2.1 <i>Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)</i>	16
1.3.2.2 <i>Geologie</i>	17
1.3.2.2.1 Tertiair.....	17
1.3.2.2.2 Quartair.....	18
1.3.2.3 <i>Bodem</i>	19
1.3.2.3.1 Bodemtypes	19
1.3.2.3.2 Bodemerosie.....	20
1.3.2.4 <i>Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop</i>	20
1.3.2.5 <i>Hydrografie</i>	22
1.3.3 Gekende archeologische waarden	23
1.3.3.1 <i>Historisch en cartografisch onderzoek</i>	23
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	23
1.3.3.1.2 Historische kaarten	24
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen.....	26
1.3.3.2 <i>Beschrijving van de gekende archeologische waarden</i>	29
1.4 Synthese	30

1.4.1.1	<i>Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed .....</i>	31
Deel 2:	Bibliografie.....	32
Deel 3:	Bijlagen.....	33

FIGURENLIJST (2017C16)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding zonde geplande werken (Bron: Geopunt).....	10
Figuur 4: visualisatie van de geplande werken.	11
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)	14
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (bron: Geopunt).	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	17
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op Het Digitaal Hoogtemodel Van Vlaanderen (bron: Geopunt).	20
Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).....	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)	24
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)	25
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)	25
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)	26
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)	28
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofo, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)	28

TABELLENLIJST (2017C16)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	5
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	15
Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.....	29

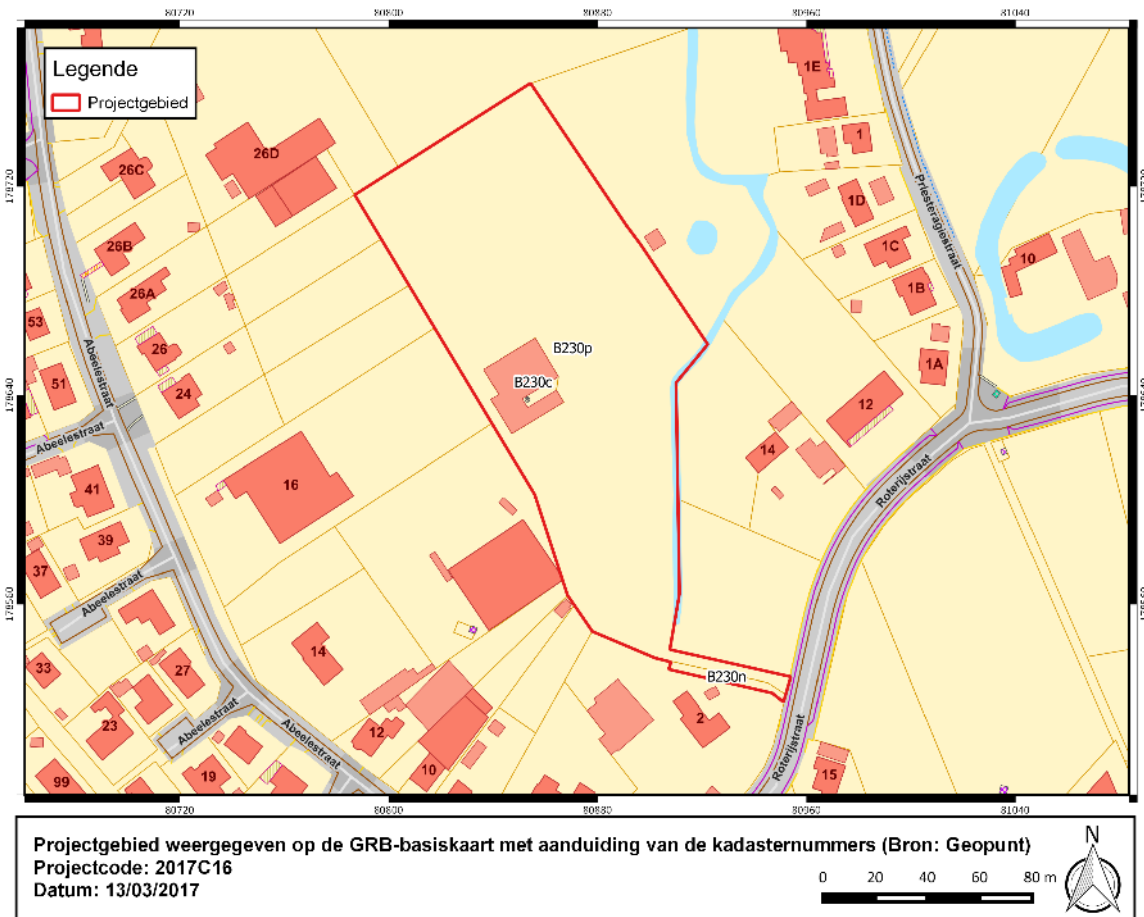
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

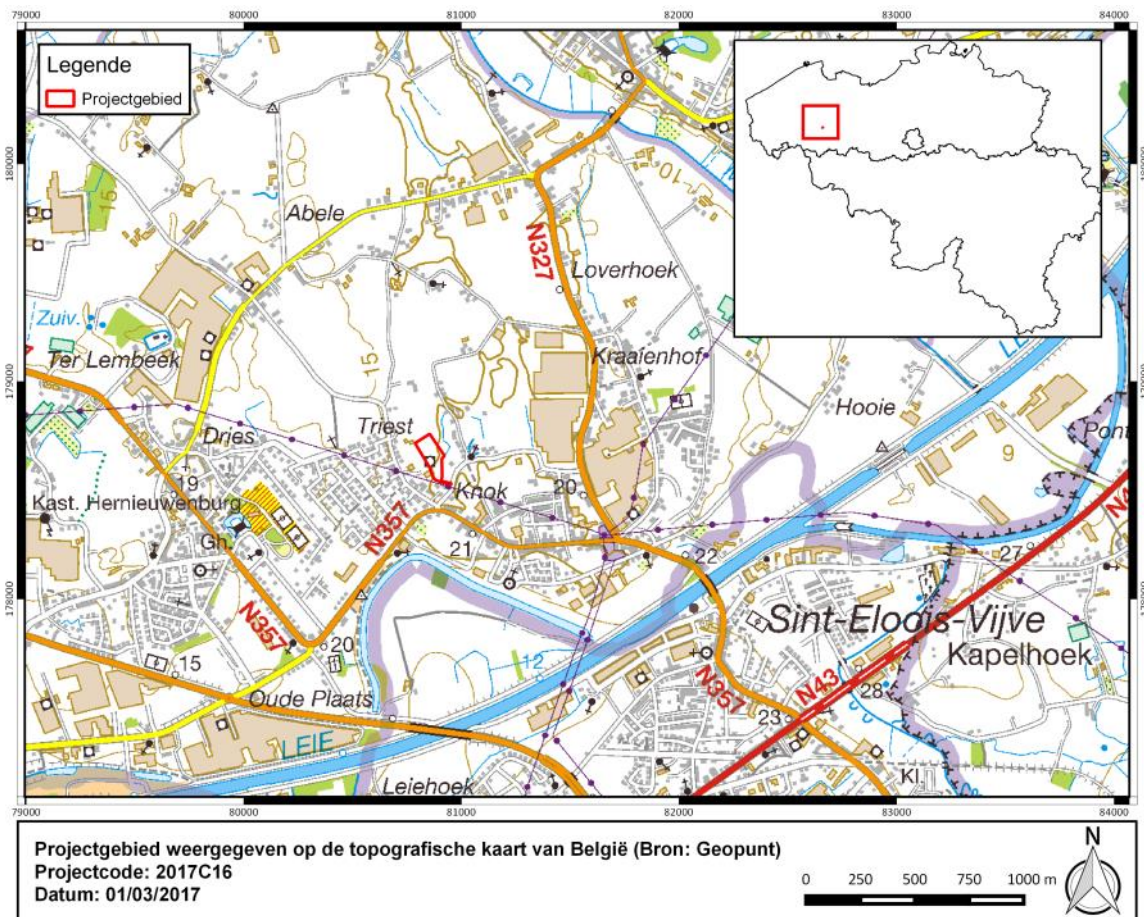
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Wielsbeke
	Deelgemeente	Sint-baafs-Vijve
	Postcode	8710
	Adres	Roterijstraat
	Toponiem	Roterijstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 80806 Y _{min} = 178522 X _{max} = 80972 Y _{max} = 178697
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Wielsbeke Afdeling 3, Sectie B, nr's 230p, 230n 230c Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	nvt	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van een industriegebouw. Het projectgebied wordt in deze studie projectgebied Wielsbeke Roterijstraat genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van projectgebied Wielsbeke Roterijstraat. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het terrein bevindt zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als ambachtelijke zone en kmo's en agrarisch gebied (enkel het noordoostelijke deel). Het projectgebied situeert zich noch in een archeologische zone, noch in een archeologische site, noch in een zone waar geen archeologie verwacht wordt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000 m² of meer beslaat.

De oppervlakte van de ingreep in de bodem in kwestie bedraagt 8400m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Momenteel situeert zich een oud roterijgebouw op het projectgebied. Er wordt geopteerd om het proefsleuvenonderzoek uit te voeren vanaf het moment dat dit gebouw gesloopt is (de sloopvergunning heeft men al). Om verder tijdsverlies te vermijden kiest men voor een uitgesteld traject; op die manier kan de bouwvergunningsaanvraag reeds lopen terwijl men de sloop en het proefsleuvenonderzoek uitvoert.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Wielsbeke Roterijstraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

2. Exacte oppervlakte

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 1,48 ha. De totale oppervlakte van de zone van de geplande werken bedraagt 0,84 ha.

Geplande werken :

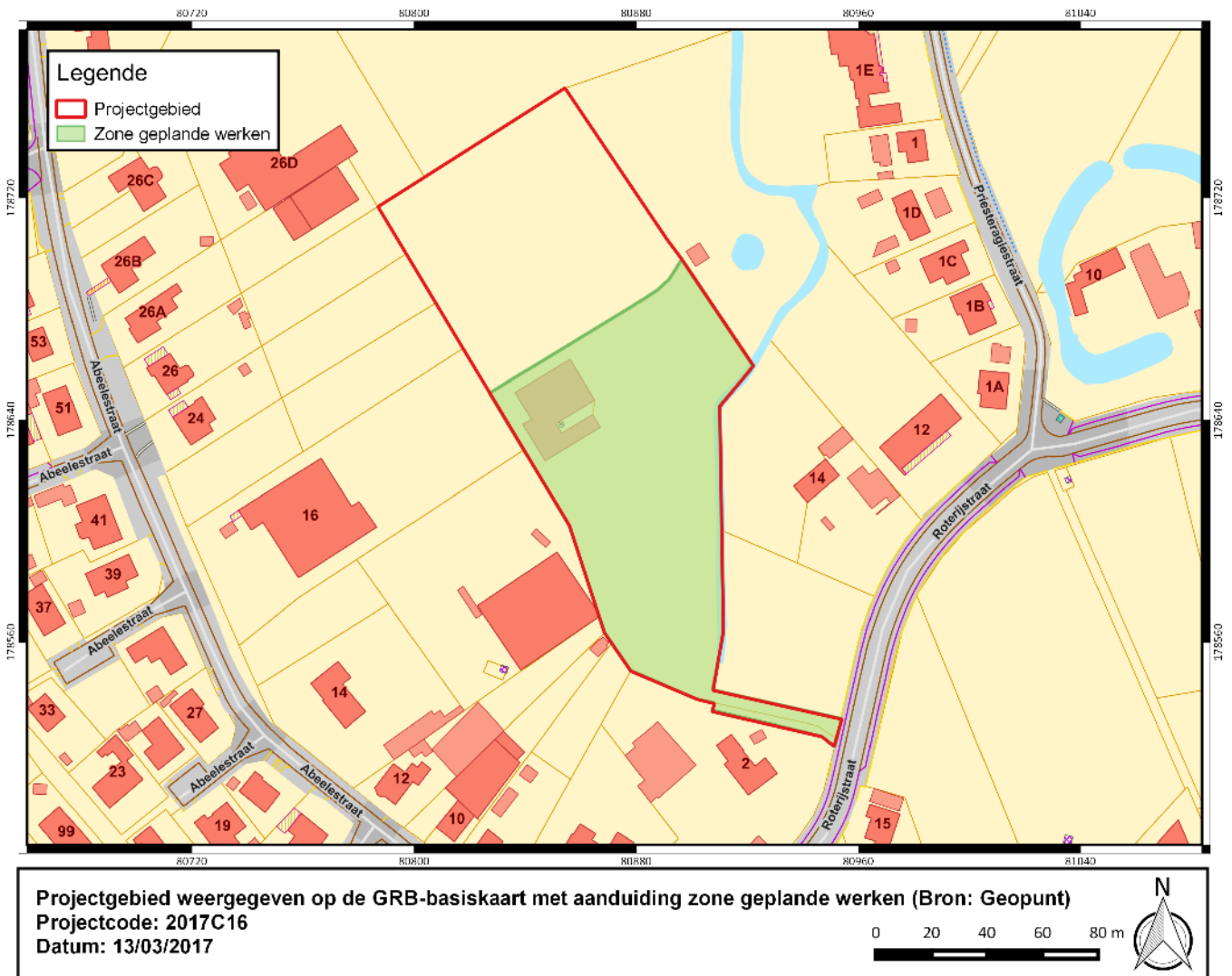
De aanvraag betreft het bouwen van een industrieel gebouw. De werken betreffen het oprichten van de gebouwen , de omgevingswerken en waterhuishoudingswerken conform de watertoets. En zijn samen:

1. Nivelleren van het terrein zodat een horizontaal vlak wordt bekomen. Hiertoe zal de oppervlaktelaag koornaarde worden verwijderd en wordt een aanvulling met gebroken steen/ betonpuin op geotextiel aangebracht.
2. De open gracht ten oosten van het perceel blijft behouden en wordt uitgebouwd als waterbufferzone en groenzone tussen kmo zone en aanpalend agrarisch gebied.
3. In de bodem worden funderingszolen/funderingsputten aangebracht overeenkomstig stabiliteitsstudie en bodemsonderingsresultaten . Deze putten zullen een afmeting hebben van 1,20x 1,20m.
4. Rondom rond de gebouwen komt een brandweeweg. Normaal met waterdoorlatende verharding ;
5. Voor het gebouw en inrit naar de Roterijstraat wordt met betonverharding voorzien omwille van circulatie vrachtwagens

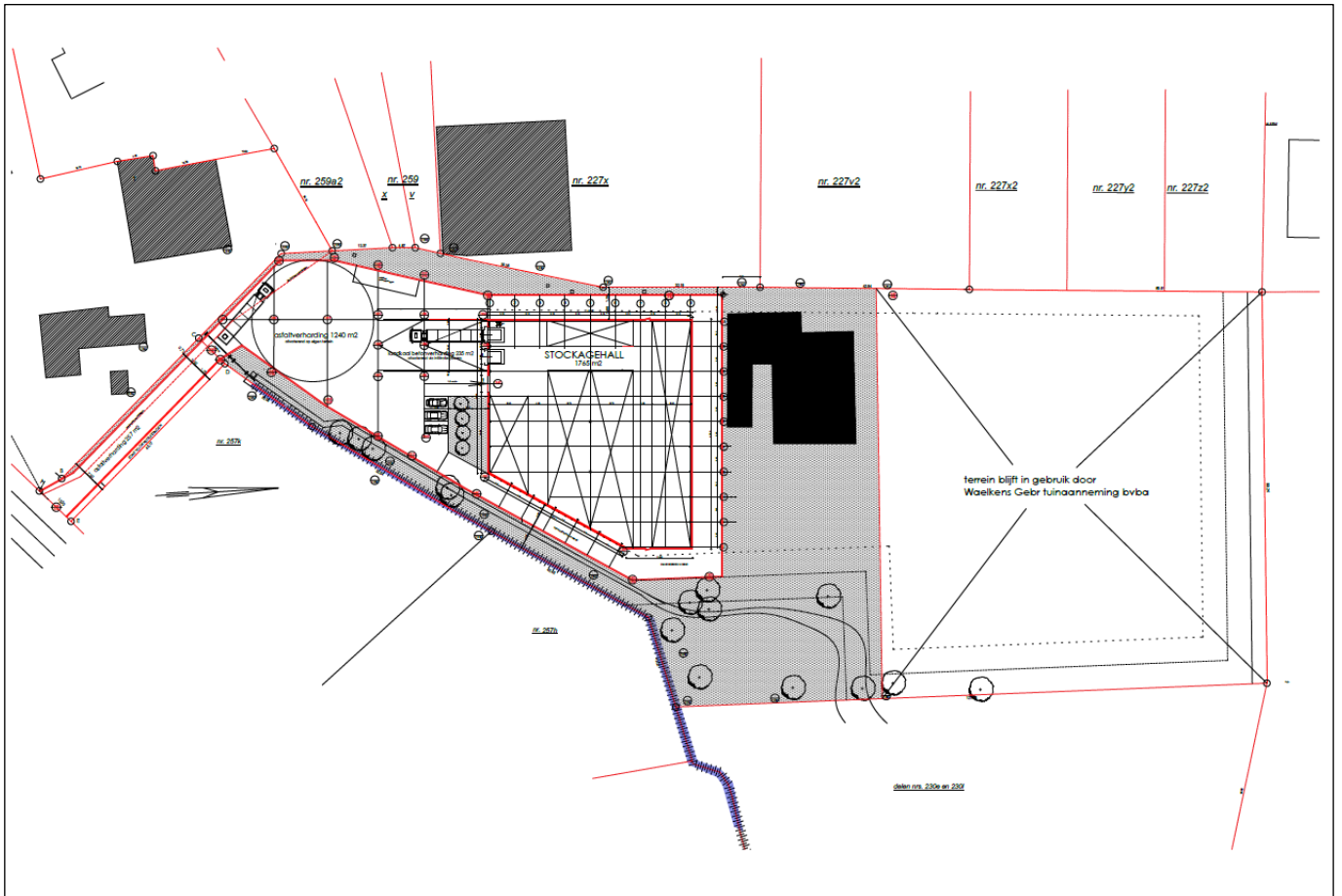
Men kan stellen dat op de lange duur het ganse perceel zal worden ingenomen zoals vermeld op het inplantingsplan. Mogelijks wordt het perceel ingericht in verschillende fases.

Voor het bestaande gebouw (roterijgebouw) is er reeds een sloopvergunning verkregen.

Zie ook bijlage 1: Geplande werkzaamheden

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding zonde geplande werken (Bron: Geopunt)

Figuur 4: visualisatie van de geplande werken.

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

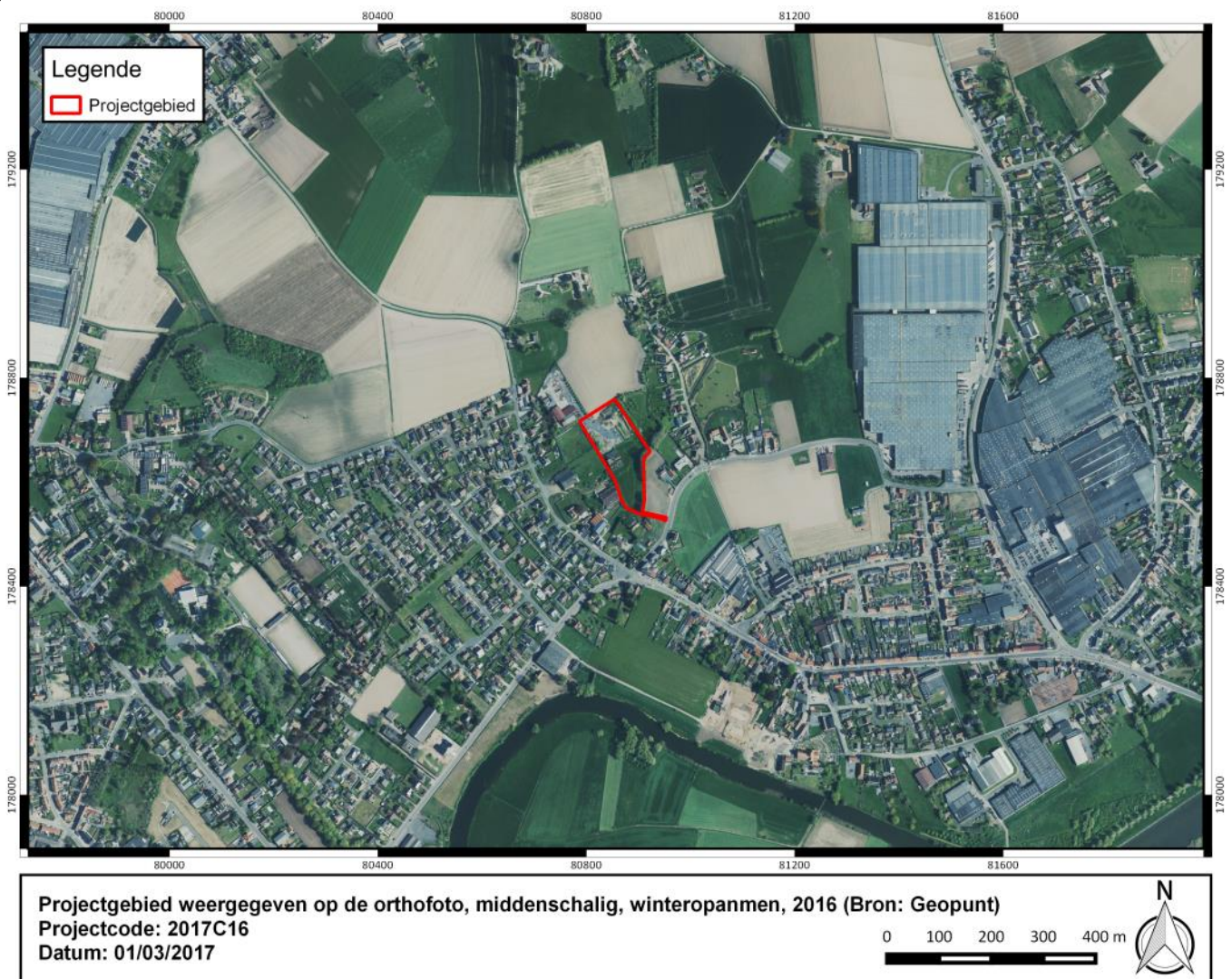
1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Sint-Baafs-Vijve, deelgemeente van Wielsbeke in het zuiden van de provincie West-Vlaanderen.

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

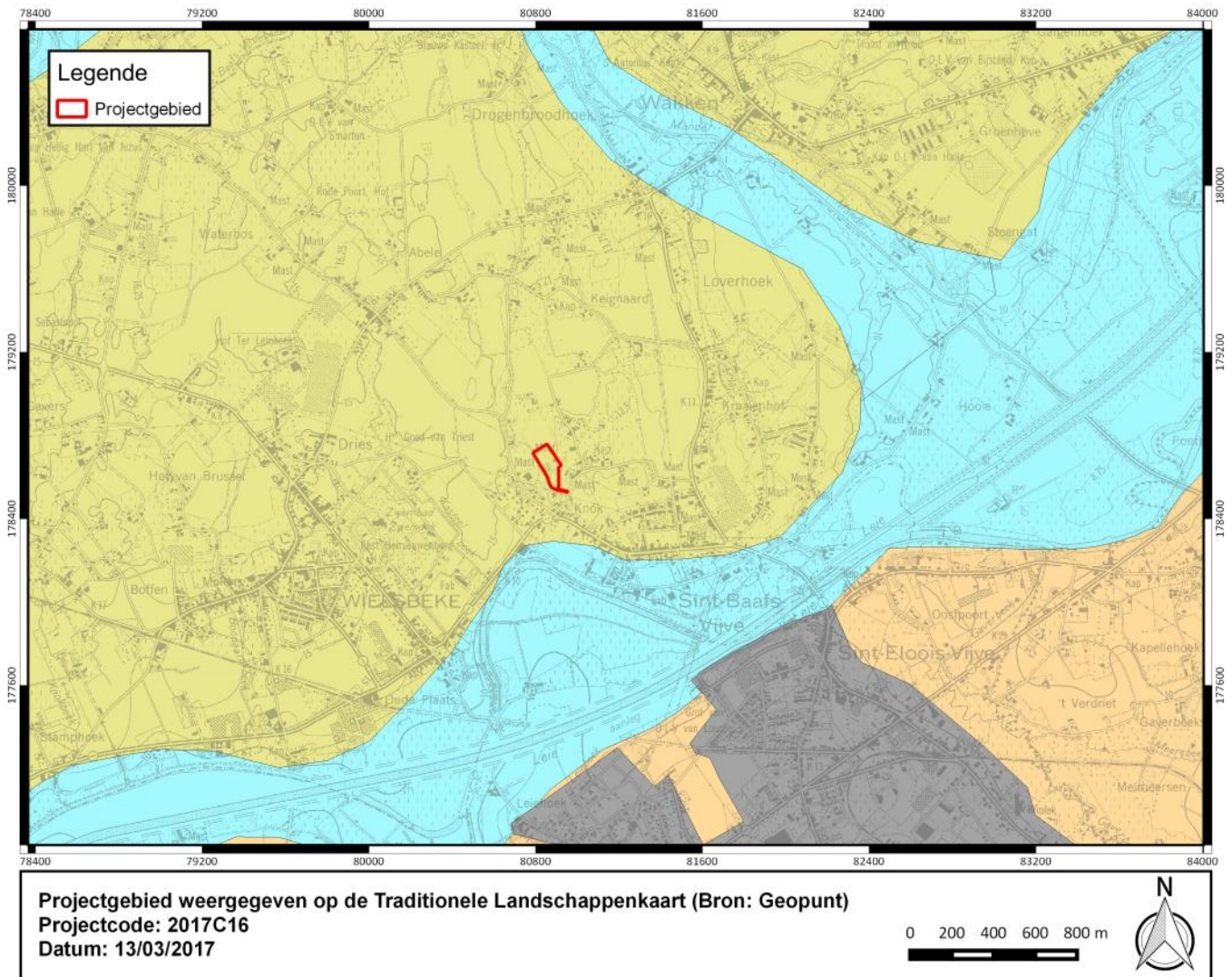
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Moen (Fm. Kortrijk)
Quartair	Type 6: fluviale afzetting/fluviale afzetting/eolische afzetting
Bodemtypes	Pcc, Lep(o)
Potentiële bodemerosie	Zeer laag
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Gemiddelde hoogte ca. 13 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken: Gaverbeek) Waterlopen: Leie, Kasteelbeek, Loverbeek

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in de zandleem- en leemstreek.

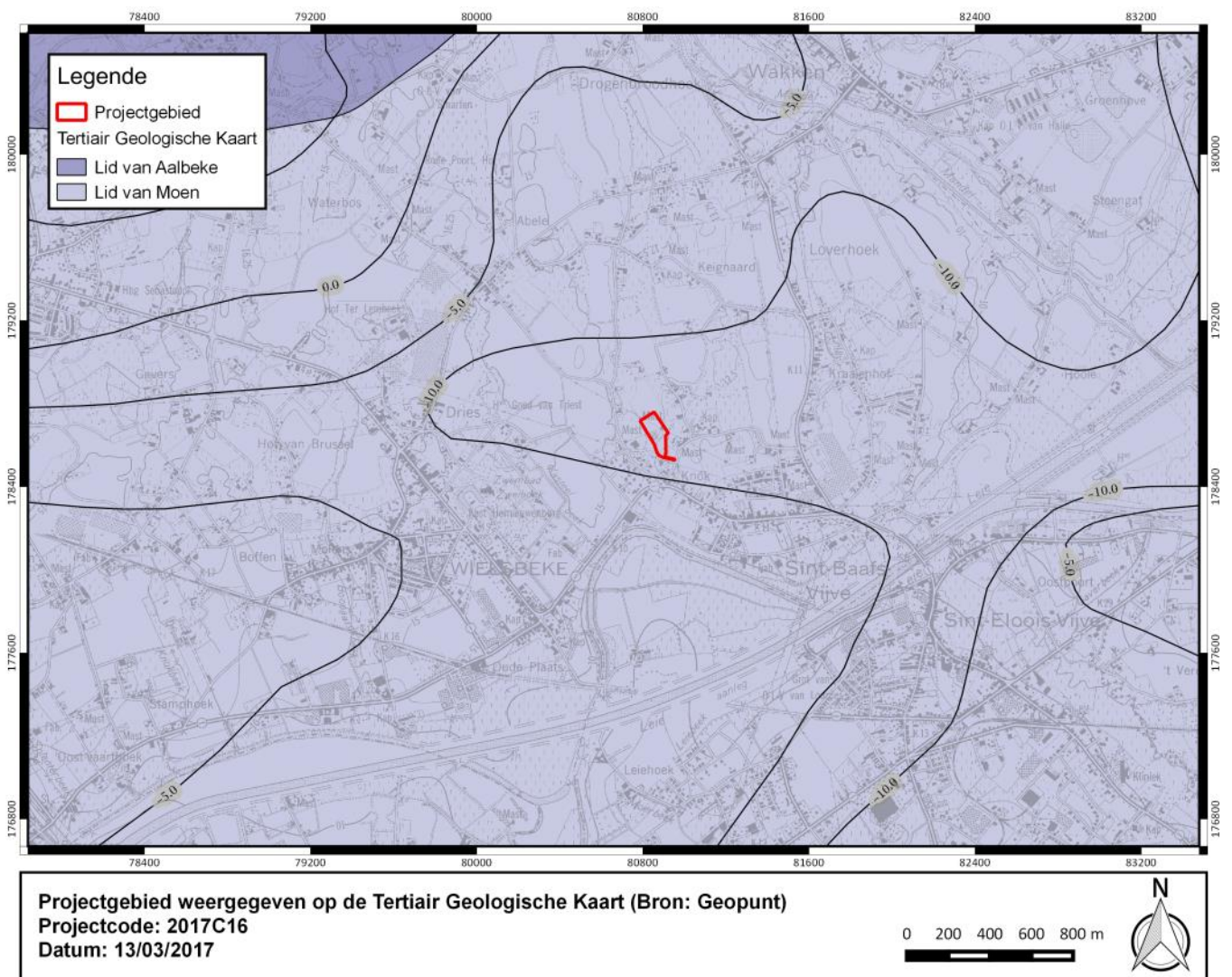
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (bron: Geopunt).

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk). De Formatie van Kortrijk bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu).

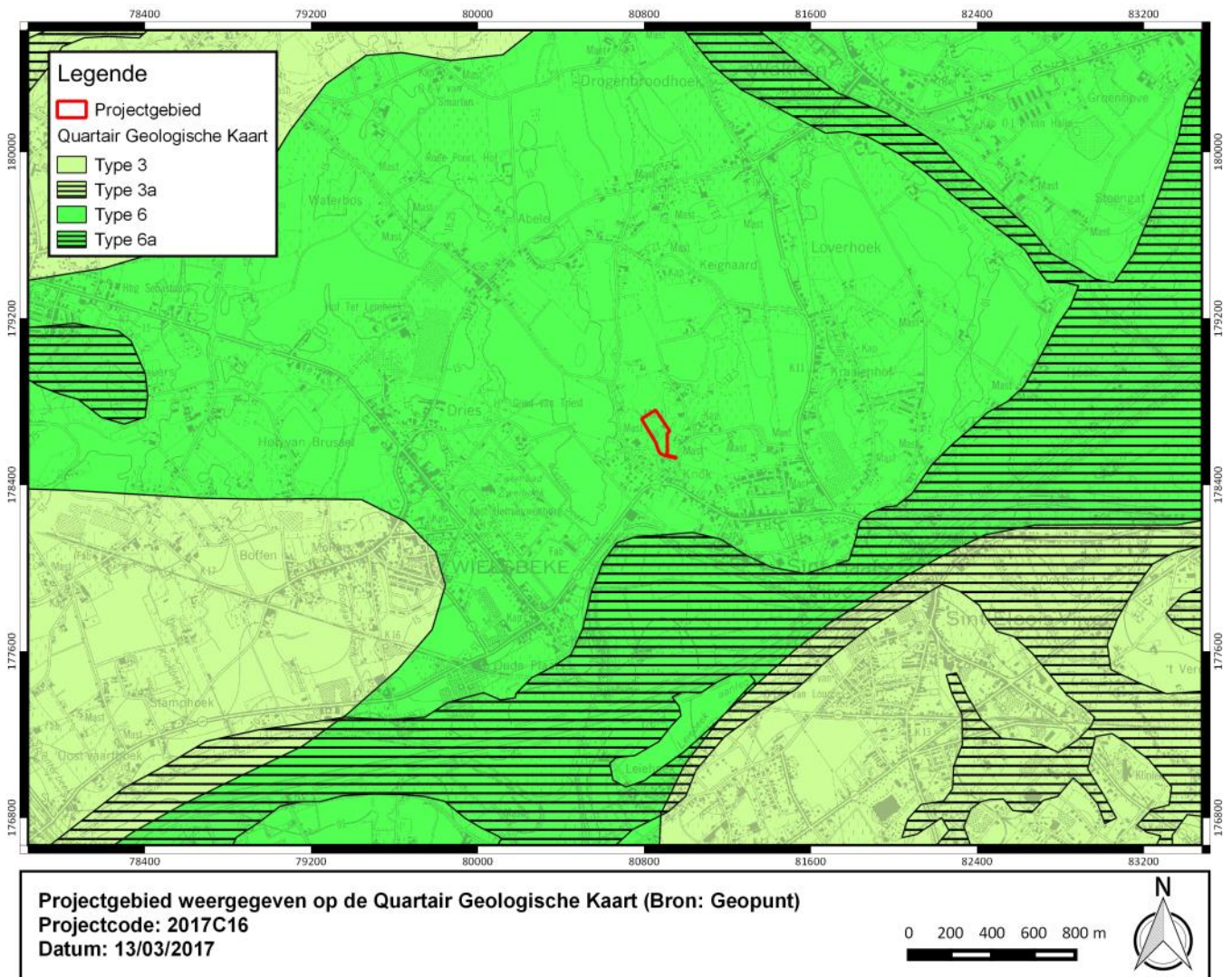
Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 6**. Dit type heeft een basis afzetting van fluviatiele afzetting van het Eemiaan gevolgd door fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. De toplaag bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem) met eventuele Quartaire hellingsafzettingen.

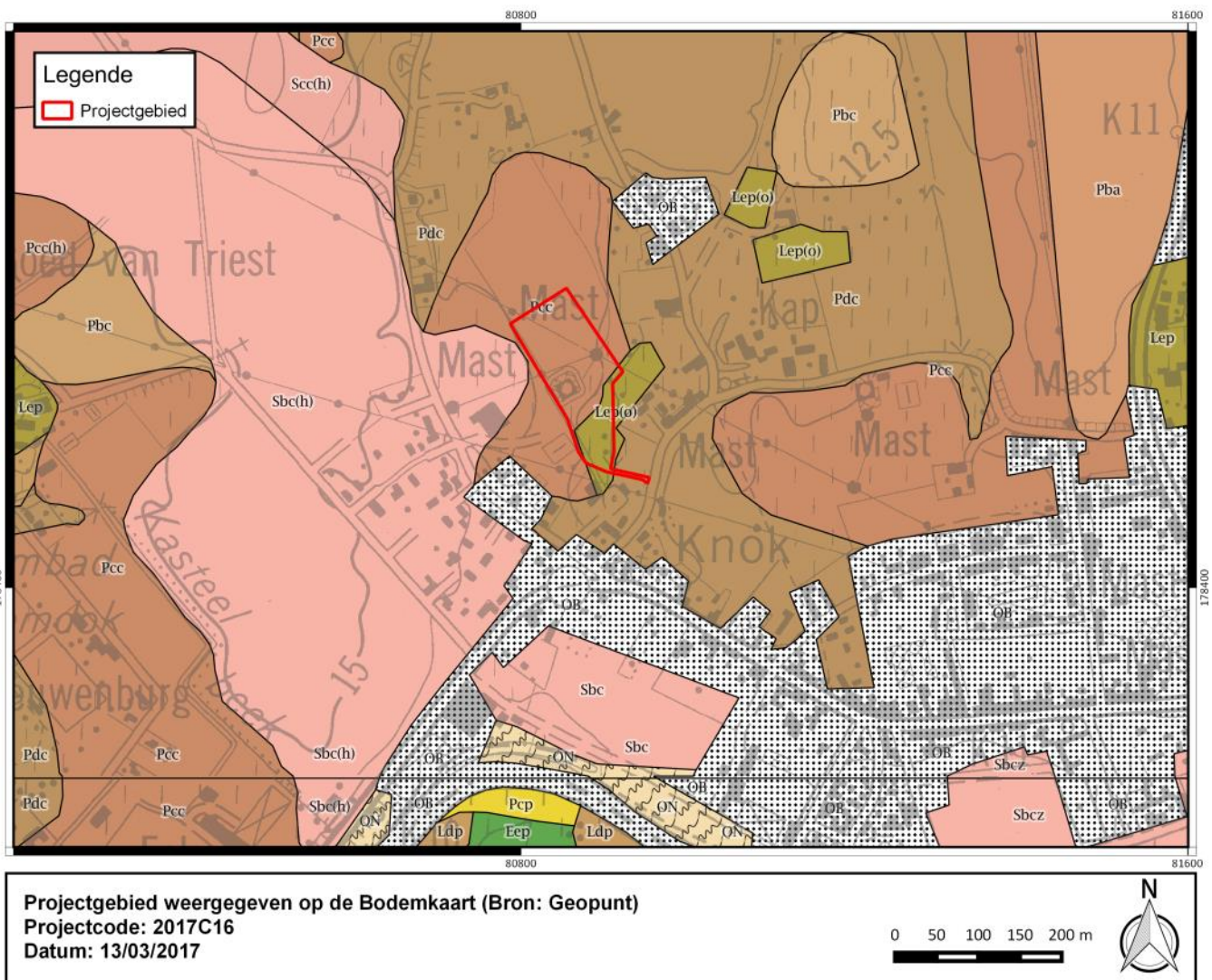
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.3 Bodem

1.3.2.3.1 Bodemtypes

Het bodemtype **Pcc** is een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bovengrond is humeus, grijsbruin en 25-30 cm dik. Er is een sterk gevlekte textuur B aanwezig en is vaak verbrokken, discontinu met helbruine vlekken en lichtere kleuren met soms ijzerconcreties. Roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm in de textuur B.

Het bodemtype **Lep(o)** is een natte zandleembodem zonder profiel met een sterke antropogene invloed. Het is een sterk gleyige hydromorfe grondwatergronden op zandleem en hebben roestverschijnselen vanaf 20 cm. De reductiehorizont komt voor tussen 100 en 120 cm. Deze gronden komen voornamelijk voor in lage depressies, beekvalleien en rivierdalvalleien. Er kan een verveende bovengrond voorkomen.

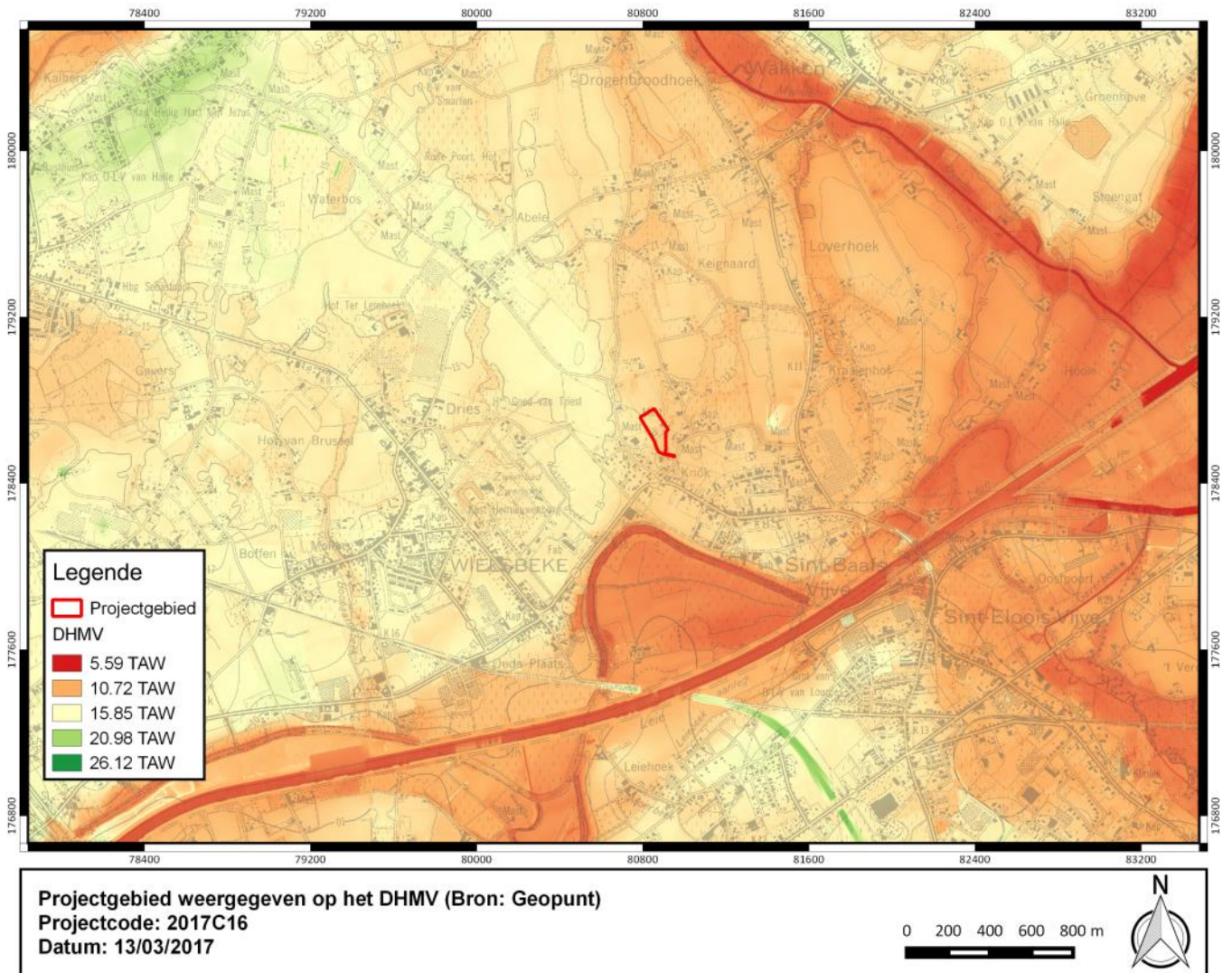
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).

1.3.2.3.2 Bodemerosie

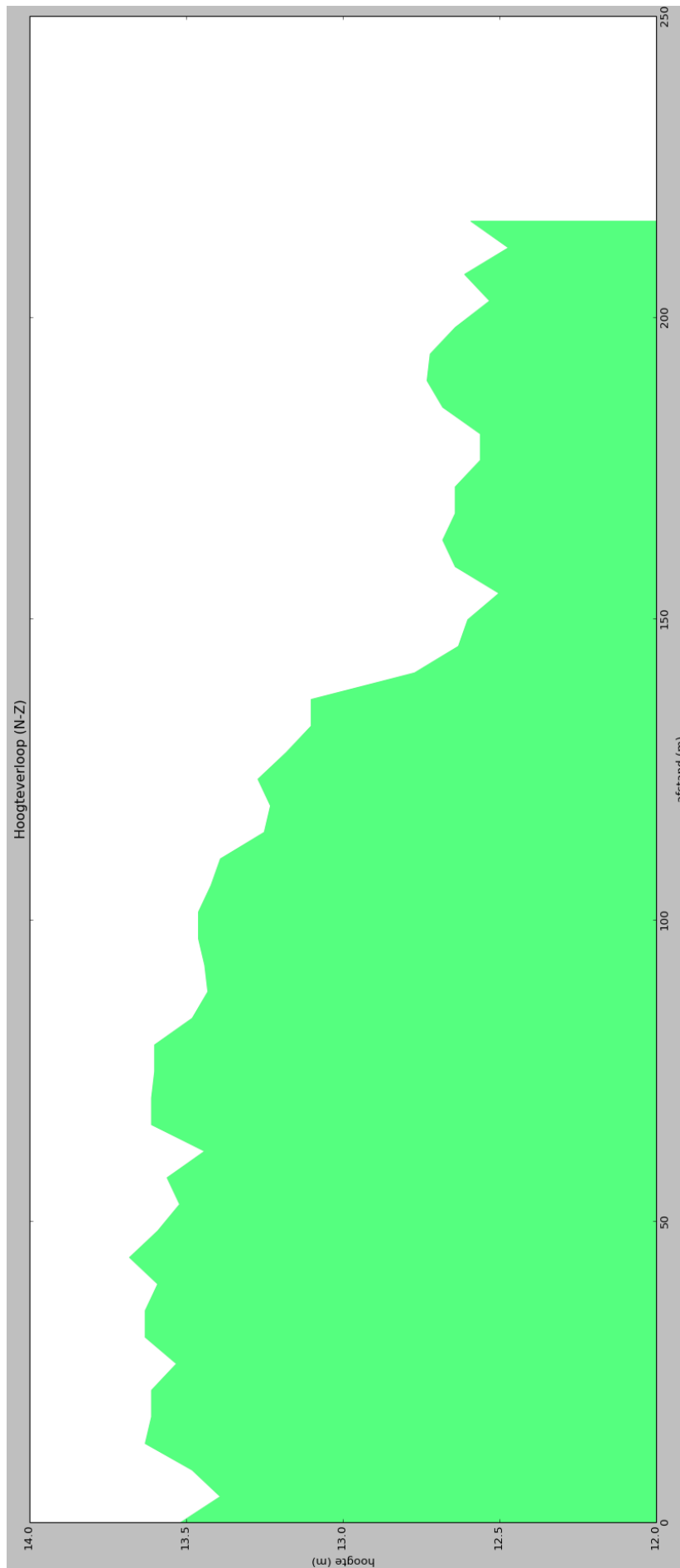
De potentiële bodemerosie is gekarteerd als zeer laag.

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied is gelegen op ca. 13 m TAW. Het is gelegen in een oude alluviale vlakte waarbij richting de Leie in het zuiden de vlakte daalt. Naar het noordwesten toe is er een rug aanwezig.

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op Het Digitaal Hoogtemodel Van Vlaanderen (bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Leiebekken (deelbekken: Gaverbeek).

De grootste waterloop aanwezig is de Leie en de Kasteelbeek in het zuiden. Ten oosten stroomt de Loverbeek.

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

De Leieovergang van Vijve wordt gelinkt aan de Romeinse heirbaan van Bavay naar Oudenburg, die vermoedelijk over de huidige wegen Oude Vijverstraat en Vijvedreef naar het noordwesten toe liep. Delen van het in cultuur gebrachte kouterland werden ingenomen door Frankische inwijkelingen. Dit waren de droge gemakkelijke gronden aan de Leieoevers. Zo ontstonden los van elkaar staande landbouwgemeenschappen in nabijheid van de Leie.

De benaming Vive komt voor het eerst in de bronnen voor in 965. De heerlijkheid Vijve strekt zich uit aan weerszijden van de Leie; over de parochies Sint-Eloois-Vijve en Sint-Baafs-Vijve. Aan het eind van de 10de eeuw bevond zich in de nederzetting Vijve mogelijk een kasteel dat gelegen was aan de oevers van de Leie, dat als steunpunt zou gediend hebben voor Boudewijn IV, graaf van Vlaanderen. Vermoedelijk werd deze versterking vernield tijdens de crisis na de moord op Karel de Goede in de 12de eeuw. Allicht wordt de motte in de 16de of 17de eeuw afgebroken.

De Leie vormt vanaf de 12de eeuw de grens tussen beide parochies, die daarbij ook wereldlijk uit elkaar gingen. Het territorium van de familie van Vijve wordt verdeeld in de heerlijkheden Vijve-Dendermonds, Vijve-Ainsche en de Burggrave van vijve.

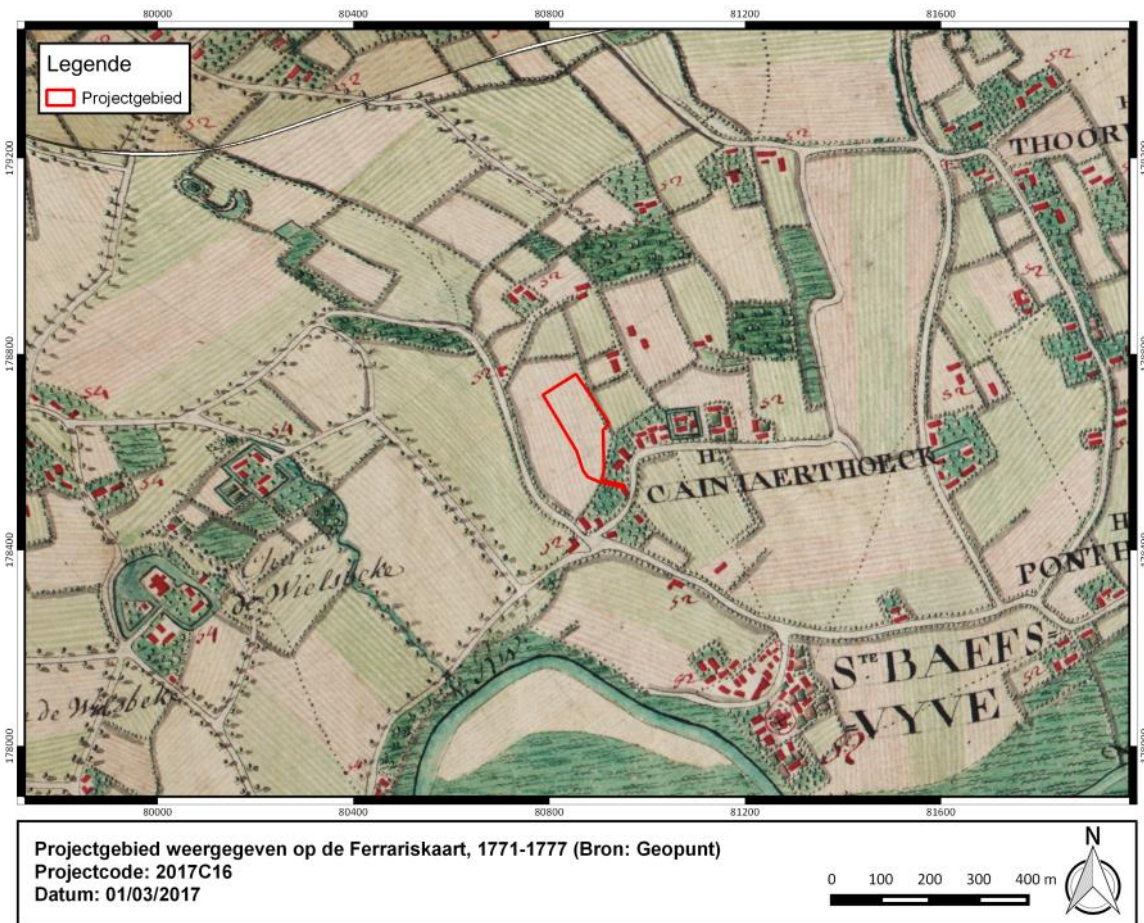
...

Aan het eind van de 16de eeuw verzeilt de streek in de nasleep van de godsdiensttroebelen in een economische crisis, die ook op demografisch vlak nefaste gevolgen heeft. Ook gedurende de 17de eeuw wordt de streek geteisterd door oorlogen. De streek had het meest te lijden onder de oorlogsactiviteiten tijdens de Negenjarige Oorlog (1688-1697). Eind 1699 waren twee derden van alle inwoners gevlucht of gedood. Tal van oudere thans nog bewaarde hoeves illustreren het sociaal-economisch belang van de landbouw, zoals 'Goet te Hooghcamere', 'Goet te Heybusch', etc. In 1763 wordt een landboek van de parochie Sint-Baafs-Vijve opgemaakt waarin de parochie werd opgedeeld in verscheidene wijken, met benamingen: 'Caignaerthouck', 'ten Abeele', 'Tooverhouck', 'Ponthouck', 'Hoye-houck' en 'Droogentbroodhouck'. In 1716-1717 werd ten zuiden van de Leie de steenweg Gent-Kortrijk aangelegd.

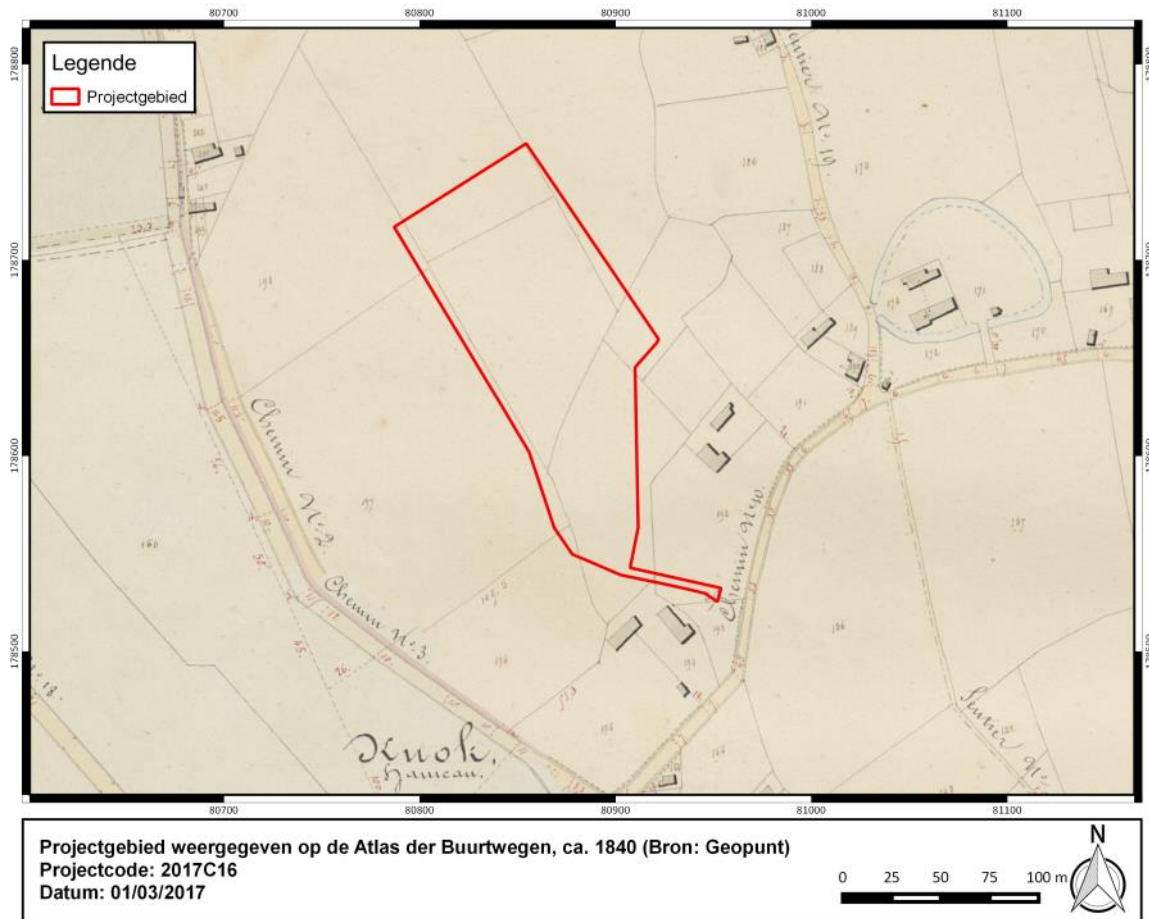
Vanouds wordt in Sint-Baafs-Vijve vlas geteeld en op traditionele wijze verwerkt. De vlasnijverheid kent een steile opgang in de 19de eeuw doordat er geen verbod meer wordt gesteld op het roten in de Leie. In de 19de eeuw is er overigens een uitbreiding van de wegen en een verbetering van de waterwegeninfrastructuur.

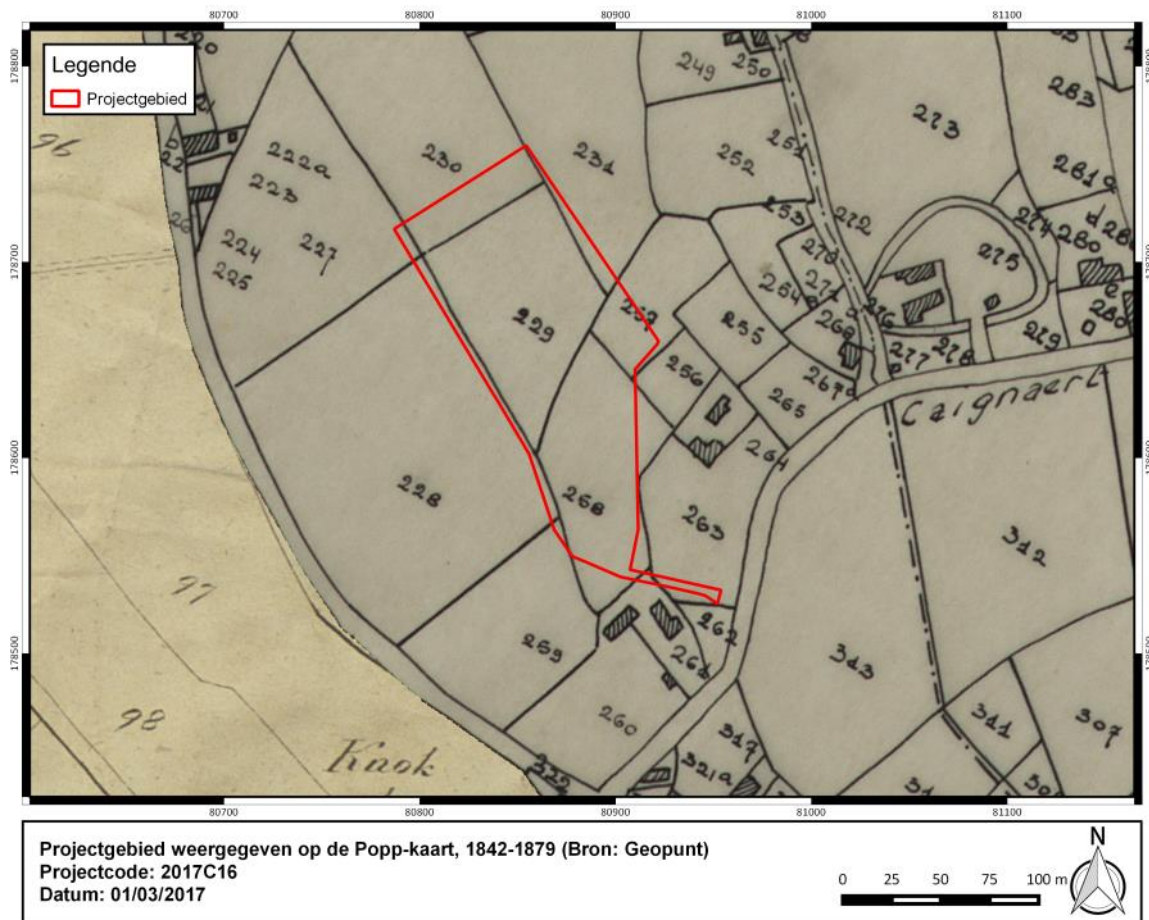
1.3.3.1.2 Historische kaarten

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)

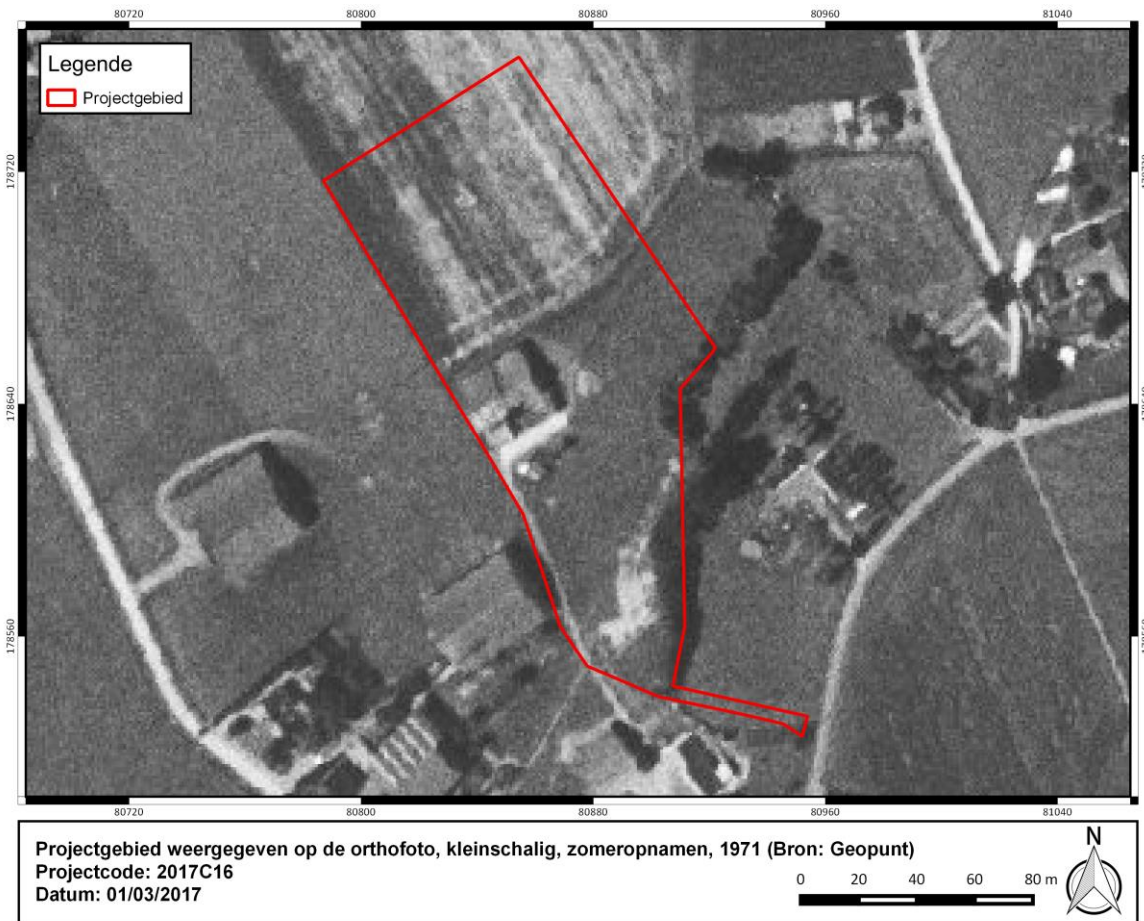
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)

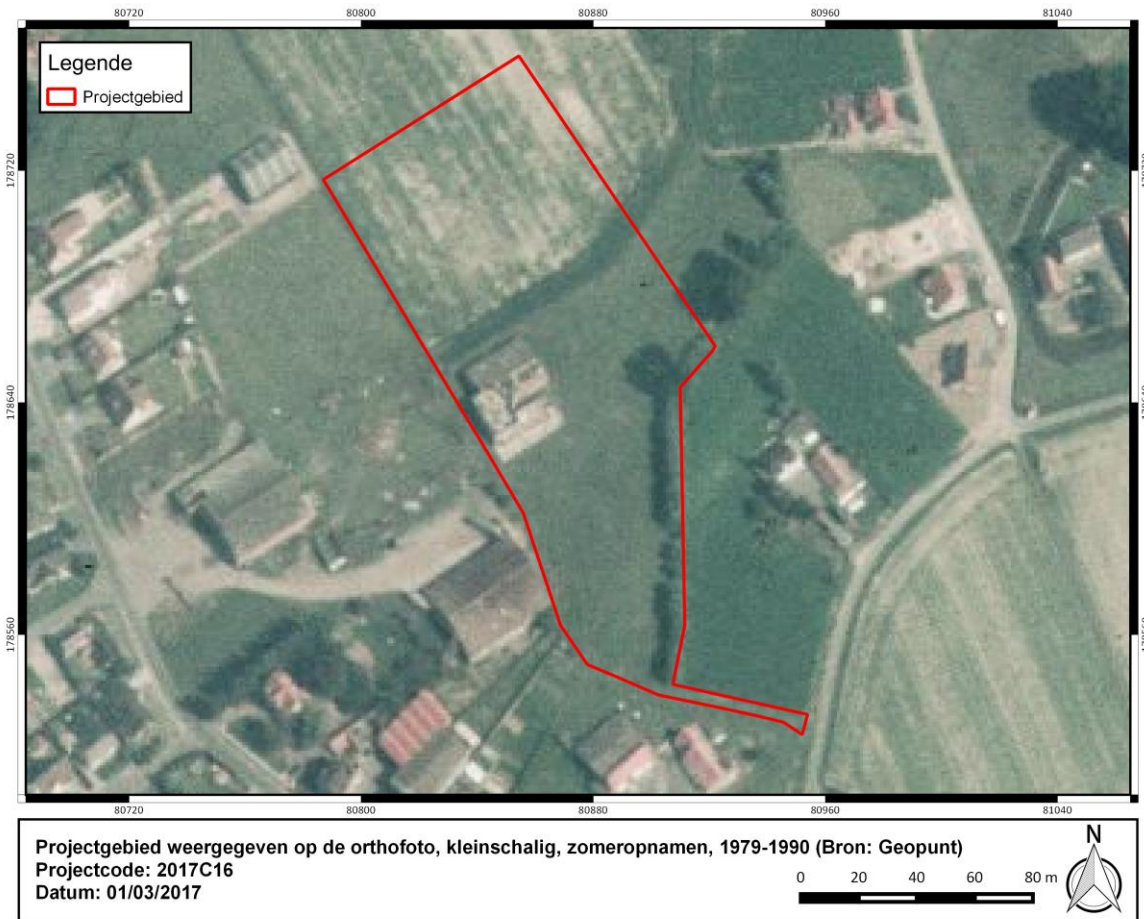
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

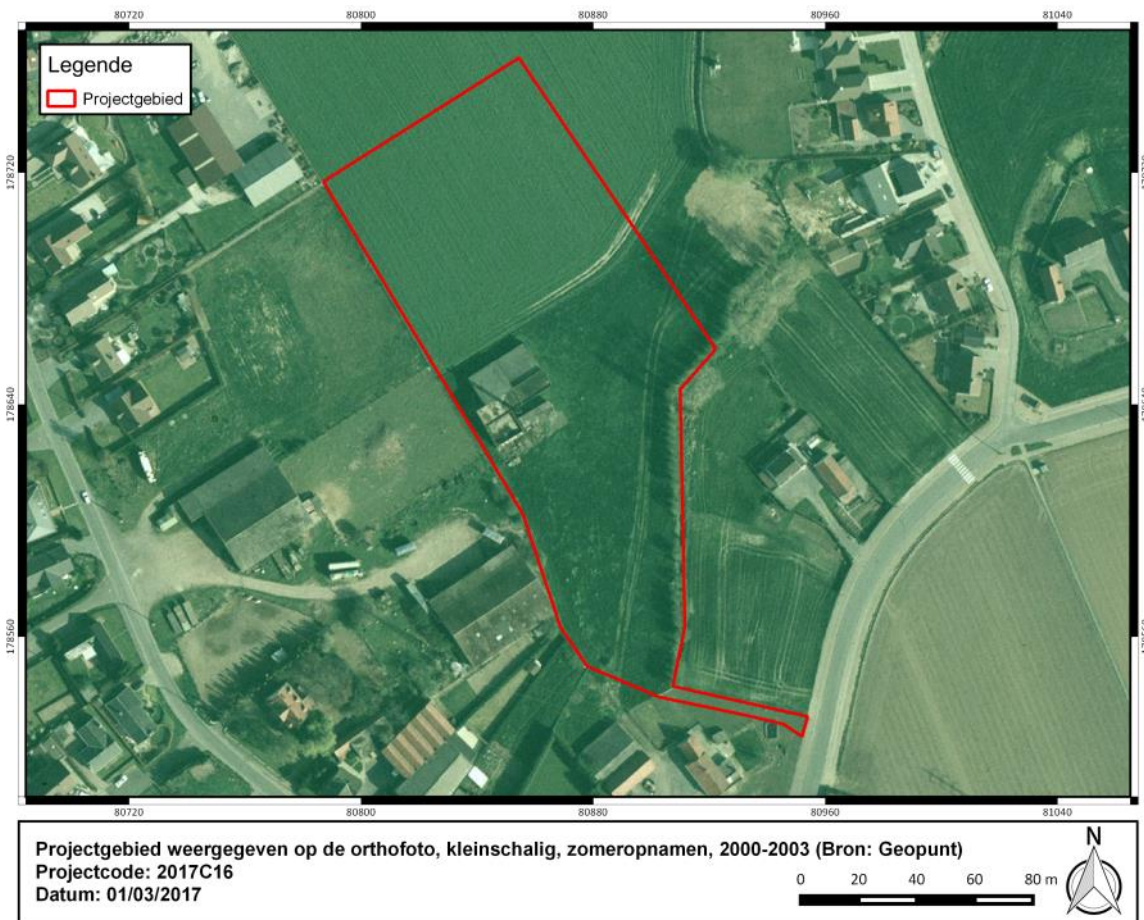
Binnen het plangebied situeert zich centraal het oude roterijgebouw dat reeds vervallen is. Het perceeldeel ten noorden van de roterij wordt momenteel ingenomen door een grondwerker als stockagezone voor grond. Er is ook duidelijk aan weg verhard oppervlak zichtbaar. Het gebied ten zuiden en oosten van de roterij bestaat momenteel uit weidegronden.

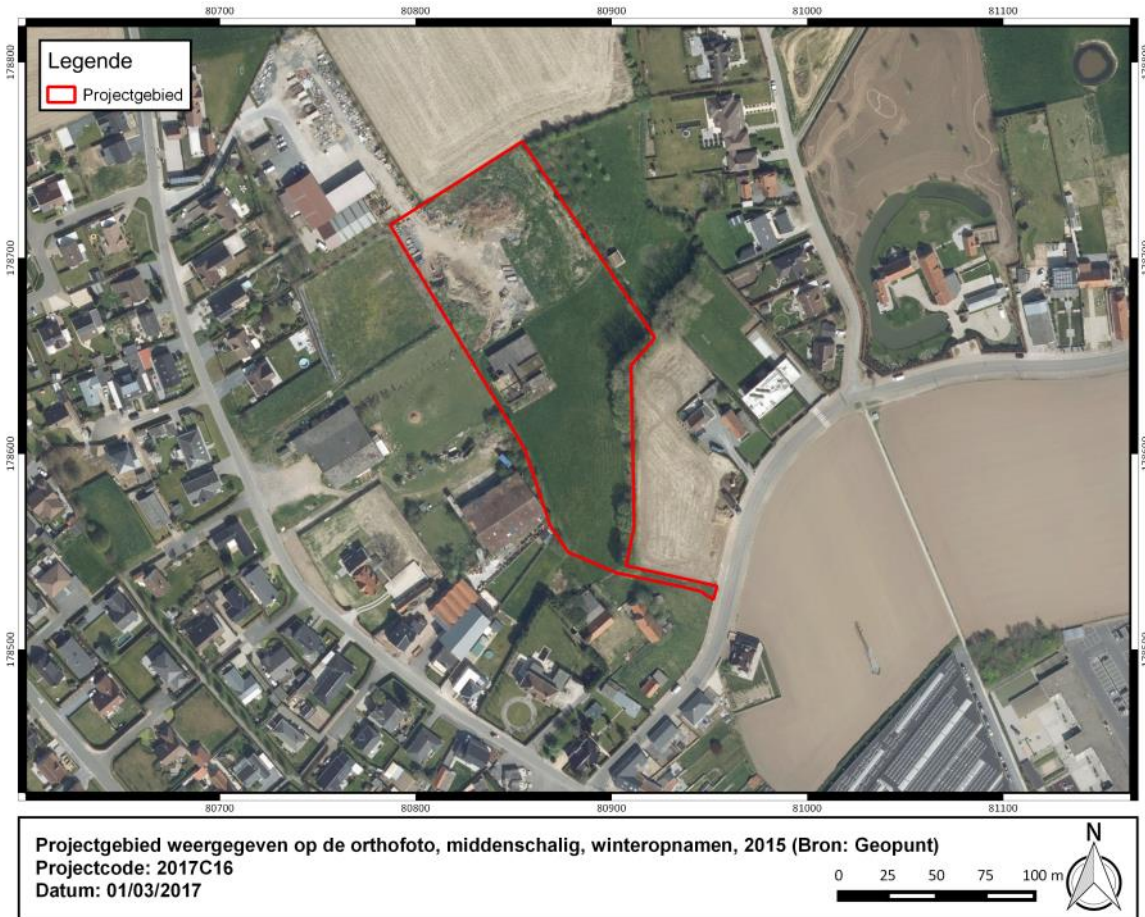
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

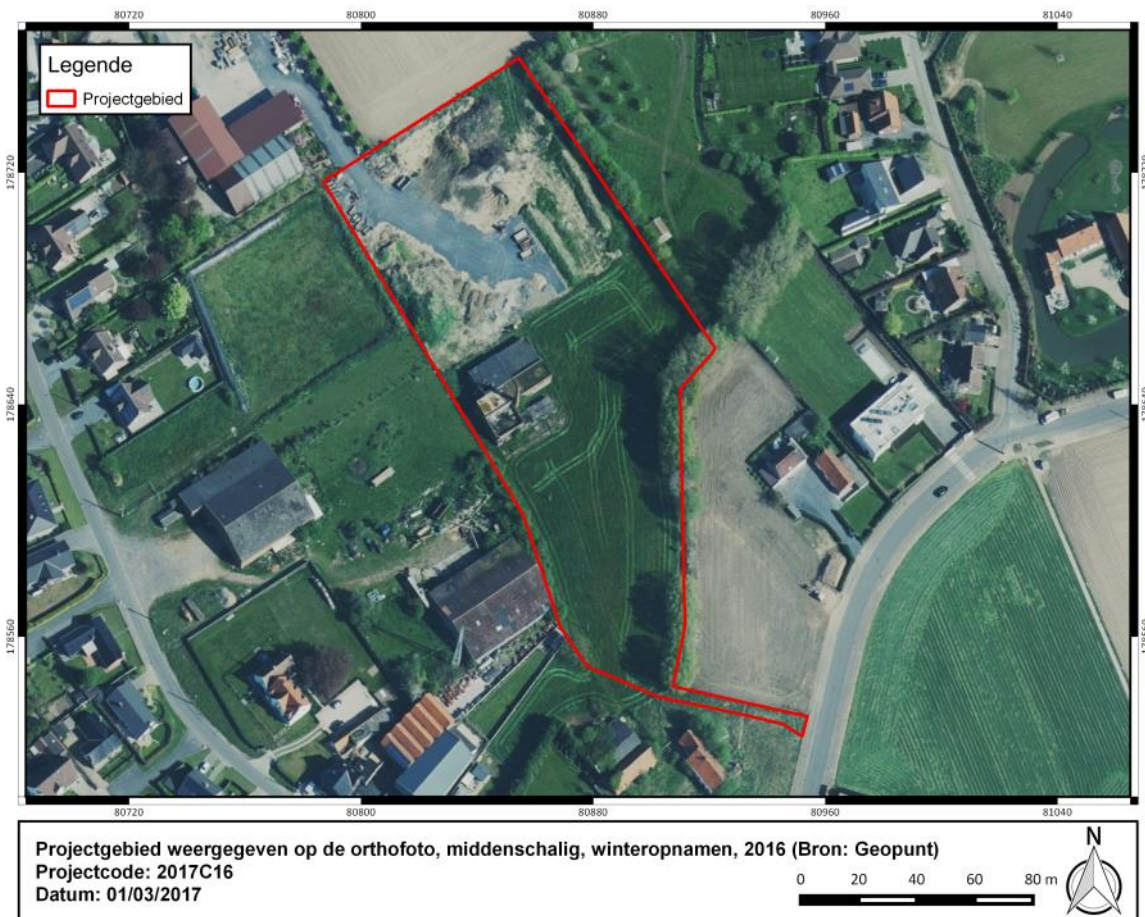
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

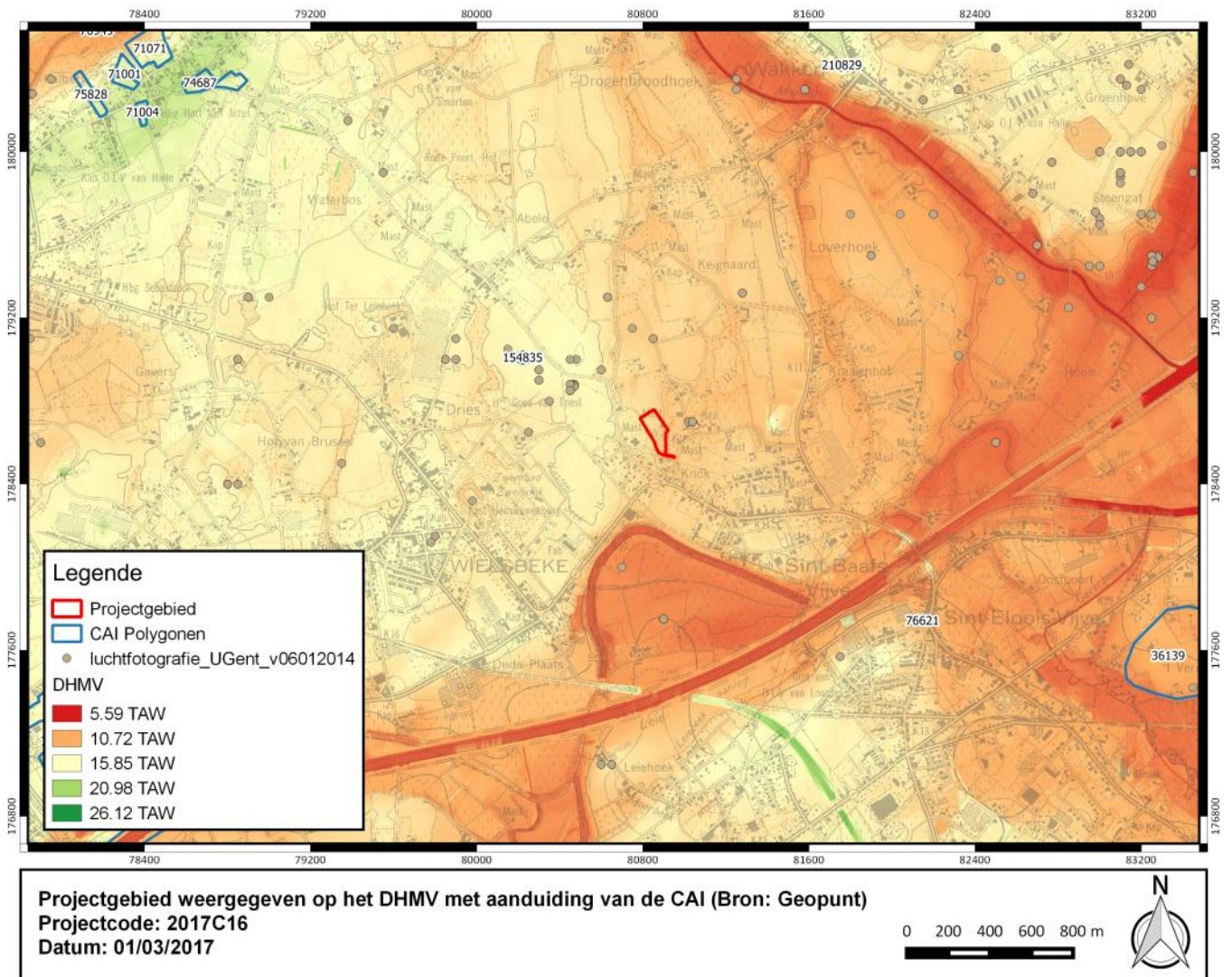
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Tabel 3: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
36139	Indicator cartografie; NK: 15 meter Middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht - cirkelvormige structuur gevormd door een grotendeels cirkelvormig verlopende weg die deels de Ommegangstraat noemt, diameter ongeveer 460 m, doet aan een walgrachtsite denken. Bron: De Meulemeester J. 1984, Circulaire vormen in Oost-Vlaanderen, Archaeologia Belgica 259, Brussel
71001	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 geretoucheerd artefact Bron: Jehs D. en G. Noens 2005: Interimrapport van de veldprospecties 2004/2005 in Oostrozebeke

CAI nummer	Omschrijving
	(W.-VI.). Lithisch materiaal, in: Notae Praehistoricae 25, p. 197-201
71004	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 kern, 1 kling Bron: Jehs D. en G. Noens 2005: Interimrapport van de veldprospecties 2004/2005 in Oostrozebeke (W.-VI.). Lithisch materiaal, in: Notae Praehistoricae 25, p. 197-201
71071	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 4 kern(fragment)en, 5 stuks kernverfrissingsmateriaal, 8 mantelafslagen, 15 afslagen, 5 klingen, 3 fragm van afhakingen, 1 klopper, 3 brokstukken, 13 geretoucheerde artefacten Bron: Jehs D. en G. Noens 2005: Interimrapport van de veldprospecties 2004/2005 in Oostrozebeke (W.-VI.). Lithisch materiaal, in: Notae Praehistoricae 25, p. 197-201
74687	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 kernfragment, 1 mantelafslag Bron: Jehs D. en G. Noens 2005: Interimrapport van de veldprospecties 2004/2005 in Oostrozebeke (W.-VI.). Lithisch materiaal, in: Notae Praehistoricae 25, p. 197-201
75828	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 kern, 1 kling, 3 afslagen, 1 fragment van een afhaking Bron: Jehs D. en G. Noens 2005: Interimrapport van de veldprospecties 2004/2005 in Oostrozebeke (W.-VI.). Lithisch materiaal, in: Notae Praehistoricae 25, p. 197-201
76621	Opgraving (1983, Despriet, Ph.); NK: 15 meter Romeinse tijd: Romeins bouw materiaal werd in de voorgevel van de kerk verwerkt, o.a. Romeinse dakpannen. In de nabijgelegen Koekoekstraat was een Romeinse nederzetting gelegen, waarvan het puin wellicht nog tijdens het eerste kwart van de 13de eeuw puin zichtbaar was Volle middeleeuwen: kerk Bron: DESPRIET Ph. 1983, De Sint-Elooiskerk van Sint-Eloois-Vijve, in: De Gaverstreke, p. 233-296.
154835	Luchtfotografie; NK: 150 meter Circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.96
210829	Opgraving (2015); NK: 15 meter Late middeleeuwen: bakstenen en natuurstenen muurfragmenten en vloerniveaus. 18 ^{de} eeuw: skelet van een vrouw van ca 40 jaar oud, met lijkwade, grafkist en enkele metaalvondsten. Bron: Bradt T. 2015: Archeologische opgraving Wakken Sint-Pieter en -Catharinakerk (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Monument Vandekerckhove Afdeling Archeologie Rapport 2015/16, Ingelmunster.

1.4 Synthese

De initiatiefbouwer plant de constructie van een bedrijfsgebouw en bijhorende infrastructuur aan de Roterijstraat te Sint-Baafs-Vijve, deelgemeente van Wielsbeke. Het plangebied is ca. 1,5ha groot en de werken beslaan ca. 0,84ha. Enkel op het zuidelijke deel is het bodemarchief dus bedreigd door de geplande werken, grosso modo vanaf de zuidelijke toegangsweg tot aan de noordelijke grens van het oude roterijgebouw.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de Leie-vallei. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van een eolisch dek bovenop fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. Deze laat-Pleistocene afzettingen rusten op fluviatiele afzettingen van het Eemiaan. De bodem bestaat, ter hoogte van de geplande werken, uit natte zandleem met reductieverschijnselen.

Historisch en cartografisch onderzoek wijst op een hoofdzakelijk ruraal karakter van de omgeving. Een honderdtal meter ten oosten van het plangebied staat een hoeve met walgracht aangeduid op de kaart van Ferraris. Net ten oosten van het projectgebied staat eveneens bebouwing afgebeeld.

Op het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. Circa 1km ten noorden is een grafcirkel gekend door middel van luchtfotografie. Gelet op het rurale karakter van de regio weerspiegelt de afwezigheid van vindplaatsen naar alle waarschijnlijkheid een gebrek aan onderzoek en niet zozeer de archeologische realiteit.

Op basis van het bureauonderzoek kan een zeker archeologisch potentieel afgeleid worden. De verwachting bestaat uit klassieke sporenarcheologie onder de bouwvoor. De meest geschikte methode om eventueel aanwezig erfgoed op het terrein in kaart te brengen is een proefsleuvenonderzoek.

1.4.1.1 Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Enkel het zuidelijke deel van het plangebied is bedreigd door de geplande werken, in het noorden kan uitgegaan worden van bewaring in situ. In dit zuidelijk deel zijn geen argumenten om aan te nemen dat de ondergrond dermate verstoord is dat verder onderzoek van geen nut zou zijn.

Het verwachtingspatroon bestaat uit sporenarcheologie onder de bouwvoor. Gelet op de nabijheid van een gedocumenteerde hoeve met walgracht is het niet ondenkbaar dat zich nog laat middeleeuwse resten in de ondergrond bevinden. Resten uit oudere perioden vallen evenwel niet uit te sluiten.

Deel 2: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 3: Bijlagen

Projectcode	2017C16
Onderwerp	Wielsbeke Roterijstraat
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	4
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele landschappen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	5
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiar Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosie / perceel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	DHMOV
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/04/2017

Plannummer	12
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Popp-kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	15
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Loopgravenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1918

Plannummer	16
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Loopgravenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1918

Plannummer	17
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	18
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	19
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	20
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2015

Plannummer	21
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25/01/2017

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Syntheseplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2015